

Když sem Otto na začátku čtyřicátých let se svými kamarády přišel, byla v něm malá dušička. Přece jen jeviště Dělnické besedy bylo něco jiného než to školní! Ale podle pamětníků na nich tréma nebyla vůbec znát. Pásmo scének a tanečních vystoupení, které předvedli, se lidem líbilo, a tak tu záhy vystupovali znovu a znovu. A po několika letech se dokonce osmělili natolik, že napsali vlastní hru Soví hrad, kterou hráli hned několikrát.

Divadlo se pro něj stalo vším. Doslova hltal knihy o něm, zajímalo ho nejen to klasické, ale i to alternativní. A když v divadle nebyl, pak o něm určitě s někým alespoň mluvil. Dokonce si v tu dobu začal psát deníček, do kterého si zapisoval nejen své role, ale také v čem ta role spočívala, odkud kam šel, co řekl... Prostě detailní zápis jeho hereckých počátků, který je sice z dospělého pohledu úsměvný, ale z pohledu chlapce, který právě propadl Múzám, zcela pochopitelný a přirozený.

Pro Šimánka se stalo vášní trávit v divadelním prostředí veškerý volný čas, a tak nebylo divu, že se mu jako patnáctiletému zalíbila dívka, která byla s Dělnickou besedou také spjata – Hermína Jarošová. Stala se jeho láskou. Tím, že oba byli v divadle ve dne v noci, trávili veškerý volný čas spolu, a protože v patnácti už člověk stojí na prahu dospělosti, netrvalo to dlouho – a jejich vztah dospěl tam, kam generace jejich rodičů docházela většinou až o svatební noci.

Na rozdíl od dnešní generace však Otto Šimánek cítil to, že svou dívku připravil o počestnost, jako závazek vůči ní. A považoval za svou povinnost, že si ji vezme za manželku. Šel tehdy za jejími rodiči, aby je požádal o její ruku. Avšak Hermínin otec se projevil jako rozumný muž a řekl Šimánkovi, že když vdavky nejsou nutností, tedy když jejich sblížení není korunováno dceřiným těhotenstvím, měli by ještě pár let počkat. Možná si myslel, že to ty dva přežde, protože studentské lásky většinou nemají dlouhého trvání, ale to se pořádně spletl. Otto si sice pro Hermínu nepřišel v osmnácti letech, jak mu budoucí tchán navrhl, ale později si ji skutečně vzal za ženu a strávili spolu více než třicet spokojených let. Jenže to poněkud předbíháme.

Účinkováním v Dělnické besedě trávil Šimánek všechn volný čas až do konce války a přes den se živil tím, co vystudoval. Věděl ale, že jakmile válka skončí, a ona přece jednoho dne skončit musí, i když tomu zprávy z fronty zpočátku nenasvědčovaly, půjde k divadlu. Když viděl, jak se mu daří rozdávat radost a jak divákům pomáhá zbavit se alespoň na chvíli tíhy reality, a když to vše ještě umocnil pocit svobody a volnosti, který při hraní zažíval, byl přesvědčený, že nic jiného dělat nechce.

Na jednu stranu je to veliké štěstí, když se na vás jako na herce ve třiceti letech usměje štěstí, že přímo pro vás napíše jeden z největších českých spisovatelů a dramatiků roli. Na druhou stranu může být velmi trpké, když pak už žádná podobná role nepřijde. Přesně to potkalo Otto Šimánka.

Jak už bylo několikrát řečeno, měl oprávněný pocit, že jeho herecký talent není plně využitý, a to ho velmi soužilo. Nedával to nikdy znát, nemluvil o tom, ale přesto to všichni, kdo s ním spolupracovali, věděli. Už jen proto, že si to sami uvědomovali. Bohužel Šimánek se svým způsobem minul s dobou. Kdyby jako typ elegantního muže, který má ojedinělé pohybové schopnosti, hrál za první republiky, velmi pravděpodobně by se stal jakousi intelektuálněji alternativou k Jindřichu Plachtovi nebo Svatopluku Benešovi, kteří v té době často hráli prosté či naivní party.

Ale čas si člověk nevybírání, a Šimánek začal hrát divadlo v době, která přála a zemitějším typům. Jen si vezměte, kdo v té době platil za skutečné hvězdy – Jaroslav Marvan, Rudolf Hrušínský, Zdeněk Štěpánek, Jan Pivec, Jiří Sovák... O pár let později sice přišla ke slovu generace, ve které byli Josef Abrhám, Jan Kačer nebo Petr Čepek, ale ve chvíli, kdy ti začali

budovat své herecké kariéry, bylo Šimánkovi už čtyřicet let, a byť typově byli na stejné lodi (myšleno hereckým výrazivem, nikoliv fyziognomicky), pro mladé publikum už byl starý.

Dalo by se tedy označit za jeho veliké štěstí, že divadelní dramaturgové progresivnějších scén, jako byla právě ta ostravská, kde ostatně začínala skupina tvůrců, kteří později založili legendární Činoherní klub, dobře věděli, koho mají v souboru A byli pro své herce ochotni a připraveni hledat nebo dokonce iniciovat role, ve kterých by mohli svůj talent zužitkovat.

Proto když jednoho večera dramaturgyně Helena Šimáčková sledovala Šimánka na jevišti, jak v nějaké menší roli exceluje se svými tanečně-pohybovými eskapádami, došlo jí, že mu Deburák kolegové nepřezdírají náhodou. A protože se znala se spisovatelem Františkem Kožíkem, okamžitě se mu rozhodla napsat, aby se na Šimánka přijel podívat. A aby zvažil, zda by pro něj nezdrmatizoval svůj román Největší z Pierotů. Jak to dopadlo, už víte.

Když Šimánkovi oznámili, že si slavného mima Deburaua zahraje, měl smíšené pocity. Cítil veliký vděk, že konečně získal roli, ve které se bude moci ukázat, ale zároveň také obrovský závazek, aby důvěru vedení divadla nezklamal. Proto celé tři měsíce zkoušení velmi poctivě trénoval pantomimu, studoval knihy o Deburauovi, zjišťoval si jeho motivace, díval se na možnosti podání jednotlivých scén z mnoha úhlů, aby skutečně zvolil to, co mima nejlépe vystihne... A jak se blížila premiéra, byl nervózní.

Vlastně zbytečně. Se svými schopnostmi byl v téhle roli předurčen k úspěchu, který se dostavil hned po premiéře. V novinách se psalo o jeho výkonu jako o fenomenálním a v divadelním prostředí se velmi rychle rozkřiklo, že ostravské představení Největšího z Pierotů je událostí sezony. A že každý, kdo chce vidět skutečně kvalitní divadlo, by se měl jet do Ostravy na Šimánka podívat. Což se skutečně stalo – na tohle představení chodili nejen obyčejní diváci, ale jezdili na ně i divadelníci z Prahy.

Každý, kdo Kožíkův román četl, ví, jak mistrně se mu podařilo duši smutného klauna vystihnout – a jak dramatický je mimův příběh. Šimánek tohle dokonale převedl na jeviště a ostravské nastudování navíc prostřednictvím Deburaua kladlo divákům řadu otázek, které se vztahovaly k tehdejší době.

Otto Šimánek byl šťastný. Na každé představení se nesmírně těšil a potlesk publika ho naplňoval nadějí, že na něj teď čekají další podobné role a že se karta jeho hereckého štěstí konečně obrátila.

V prvních verzích scénáře pan Tau neměl jméno. V naději, že snad nějaké najde, začal Ota Hofman procházet různé slovníky, a tak se stalo, že v řecké abecedě objevil spolu s Jindřichem Polákem písmeno Tau. Jakmile jej Hofman přečetl, bylo jasné, že jméno pro svou postavu mají. Pak už k němu přidali jen české „pan“, a bylo to. Zajímavé je, že se takto uchytil po celém světě, kde ho nepřejmenovávali, jen s výjimkou Francie, kde pana Tau znají jako pana Rosé, a Anglie, kde dostal jméno Mr. Jeewes. Až o mnoho let později se Ota Hofman dozvěděl, že slovo „tau“ v němčině znamená rosa a v egyptské mytologii se jím označuje slunce.

Když přišli s nápadem realizovat film o němém pánovi s buřinkou, nejprve na Barrandově nepochodili. Námět se dramaturgům zdál neuchopitelný. Nicméně přistoupili na to, že Polák natočí krátký film, který bude sloužit jako pilot, aby všichni viděli, jak si postavu pana Tau představuje.

Hofman i Polák dobře věděli, že úspěch jejich projektu bude stát a padat s představitelem hlavní role, ale Polák měl jasno, koho do role pana Tau chce. O nikom jiném než o tom elegantním herci, kterého kdysi viděl v Ostravě ztvárňovat mistrovským způsobem Deburaua, ani nepřemýšlel. Pozval si Šimánka do studií, pro pořádek s ním natočil několik zkušebních záběrů – a jen si jimi potvrdil, že tahle volba bude nejlepší.

A tak se mohlo začít natáčet – a vznikl film, který nikdo z těch, co pana Tau milují, nezná. Krátký černobílý snímek, který byl natolik povedený, že projekt dostal zelenou. Ale pak do toho vstoupili němečtí producenti. S Jindřichem Polákem už měli dobré zkušenosti, protože druhý díl klauna Ferdinanda vznikl v koprodukcii s Německem, a navíc sláva Polákovy Ikarie XB 1 otevírala dveře všude. Němci přišli s nápadem, že z pana Tau vznikne seriál, a k černobílému pilotu si nechali natočit další dva díly, které by pak zkušebně odvysílali, aby zjistili, jak na seriál budou reagovat děti.

A ty reagovaly nadšeně, takže se na sklonku šedesátých let začala připravovat první série (pokud tedy za první nepovažujeme zmíněné tři díly). Díky německému vstupu byla velmi dobře zafinancovaná, a tak se mohla natáčet prakticky po celé Evropě. Což si všichni herci i tvůrci náramně užívali a což u řady jejich kolegů vzbuzovalo velikou závist.

Už během natáčení Otto Šimánek věděl, že tady vzniká něco jedinečného. Humorné příběhy plné kouzel a něhy, to vše korunováno skvělou hereckou sestavou, počínaje úžasným Janem Werichem v roli pana Violy, a konče jím... On měl zdánlivě snadnou úlohu – jen se pohybovat –, ale právě v tom se skrývalo úskalí. Všechno by mohlo sklouznout k trapné pohybové exhibici, ale on musel svůj herecký výkon domyslet do posledního pohybu, vlastně pohybem zahrát, co by v „normální“ roli mohl říct, a tak se dá říct, že z půlky šlo o výkon herecký a z půlky o taneční. Každý obraz měl Šimánek s postavenou choreografií, nešlo o žádnou improvizaci na místě. Velmi se mu hodilo, že v předchozích letech na několika divadelních představeních spolupracoval jako choreograf a jako, jak by se dnes řeklo, pohybový kouč. Věděl, jak se pohybovat tak, aby to vypadalo přirozeně a aby to jeho herecké kolegy, což byly po většinu času děti, nerozptylovalo od hraní. Jindřich Polák byl jeho výkonem nadšený a všude Šimánka chválil.

Když byl v roce 1972 seriál poprvé odvysílán na obrazovkách Československé televize, bylo hned jasné, že se zrodil fenomén. Děti po panu Tau šílely, a když se vysílal, byla dětská hřiště prázdná. Malí i velcí si broukali tu slavnou melodii, poptávka po buřinkách vzrostla, protože děti je chtěly mít... Seriál se líbil jak v Československu, tak v Německu – a stejný úspěch měl všude, kde se vysílal.

Z Otto Šimánka se rázem stala hvězda. Usmíval se ze stránek časopisů, nemohl vyjít ven na ulici, aby si na něj lidé neukazovali: „Hele, pan Tau!“ Jak sám uvedl, výhodou bylo, že byl v té době už ve zralém věku a že bral svou popularitu s nadhledem, protože kdyby ho potkala zmlada, možná by to s ním zamávalo. Ale takhle byl rád, že se na něj konečně usmálo herecké štěstí a že mohl ztvárnit roli, která pro něj byla jako stvořená.

S ohledem na tenhle úspěch nebylo divu, že přišla poptávka po druhé sérii, kterou Polák s Hofmanem hned začali chystat.